

Brussels Studies

La revue scientifique pour les recherches sur Bruxelles /
Het wetenschappelijk tijdschrift voor onderzoek over
Brussel / The Journal of Research on Brussels
Collection générale | 2025

Nieuw stadion en openbare besluitvorming: controverse rond de thuisbasis van Union Saint- Gilloise

*Nouveau stade et décision publique : la controverse autour de l'écrin de l'Union
Saint-Gilloise*

*New stadium and public decision: controversy surrounding the home of Union
Saint-Gilloise*

**Olivier Paye, Loïc Cobut, Youri Lou Vertongen, Lou Kervarrec, Thomas
Laloux et Thomas Ermans**

Traducteur : Annelies Verbiest (AV Translations)

Édition électronique

URL : <https://journals.openedition.org/brussels/8481>

DOI : 10.4000/147i4

ISSN : 2031-0293

Cet article est une traduction de :

Nouveau stade et décision publique : la controverse autour de l'écrin de l'Union Saint-Gilloise - URL :
<https://journals.openedition.org/brussels/8469> [fr]

Autre(s) traduction(s) de cet article :

New stadium and public decision: controversy surrounding the home of Union Saint-Gilloise - URL :
<https://journals.openedition.org/brussels/8482> [en]

Éditeur

Université libre de Bruxelles - ULB

Ce document vous est fourni par Université catholique de Louvain

Référence électronique

Olivier Paye, Loïc Cobut, Youri Lou Vertongen, Lou Kervarrec, Thomas Laloux et Thomas Ermans,
«Nieuw stadion en openbare besluitvorming: controverse rond de thuisbasis van Union Saint-Gilloise»,
Brussels Studies [Online], Algemene collectie, nr 202, Online op 25 juin 2025, geraadpleegd op 26 juin
2025. URL: <http://journals.openedition.org/brussels/8481> ; DOI: <https://doi.org/10.4000/147i4>

Ce document a été généré automatiquement le 25 juin 2025.

The text only may be used under licence CC BY 4.0. All other elements (illustrations, imported files) are "All rights reserved", unless otherwise stated.

Nieuw stadion en openbare besluitvorming: controverse rond de thuisbasis van Union Saint-Gilloise

Nouveau stade et décision publique : la controverse autour de l'écrin de l'Union Saint-Gilloise

New stadium and public decision: controversy surrounding the home of Union Saint-Gilloise

Olivier Paye, Loïc Cobut, Youri Lou Vertongen, Lou Kervarrec, Thomas Laloux et Thomas Ermans

Traduction : Annelies Verbiest (AV Translations)

NOTE DE L'ÉDITEUR

Om de figuren in een betere resolutie te bekijken, raadpleegt u het artikel online en klikt u op "Origineel" onder elke figuur.

Dit artikel werd samen met nummer 203 gepubliceerd.

Inleiding

- 1 Het idee om in of vlak bij steden stadions voor voetbal of andere sporttakken te bouwen, is niets nieuws [Bale en Moen, 1995; Sorez, 2011; Delépine, 2014]. In de 21e eeuw – in deze tijden van “mondiale sport” [Beissel en Andrews, 2022] en “transnationale voetbalbusiness” [Giulianotti en Robertson, 2012; Dermit-Richard, 2013] – worden dergelijke projecten steeds vaker ondernomen door privéontwikkelaars [Delaney en Eckstein, 2003; Cournoyer-Gendron, Trudelle, Devisme, 2019: 6], en daar

zijn een aantal beweegredenen voor. Ten eerste kan men een club of nationaal team van een stadion willen voorzien dat voldoet aan de normen van de privé-instanties die professionele competities organiseren, zoals de Belgische Pro League en de Union of European Football Associations (UEFA). Ten tweede kan men een groter stadion willen bouwen wegens de (effectieve of verwachte) toename van de vraag als gevolg van de (effectieve of verwachte) betere prestaties van de thuisploeg. Tot slot kan men de kwaliteit van het aanbod willen verbeteren door comfortabelere plaatsen aan te bieden, die gewoonlijk tegen een hogere prijs verkocht worden: zitplaatsen, overdekte plaatsen, vipplaatsen, enz. En wanneer de “ticketinginkomsten” stijgen, stijgt ook de omzet van de club, waardoor spelers, trainers, managers en aandeelhouders hogere vergoedingen kunnen krijgen en dus de marktwaarde van de club toeneemt. Vanuit die optiek kan men ook een multifunctioneel stadion willen bouwen, zodat de andere gebruiksdoeleinden (bijvoorbeeld andere sporttakken, evenementen...) extra inkomsten opleveren.

- 2 Vanuit het oogpunt van het collectief belang kan de bouw van een nieuw stadion om twee redenen de steun krijgen van de overheid. Enerzijds zodat het gebruikt kan worden als geschikte infrastructuur voor een wijdverspreide vorm van entertainment in de samenleving (het bijwonen van voetbalwedstrijden), en anderzijds zodat het kan dienen als hefboom voor lokale groei [Cournoyer-Gendron, Trudelle en Devisme, 2019: 11], een vector voor “citymarketing” [Le Noé, 2002: 32-35], in een context van territoriale concurrentie tussen steden [Bacqué, 1998; Brenner, 2009]. Bijgevolg kan de overheid, naast het toekennen van de nodige bouwvergunningen, bijvoorbeeld een gratis erfpacht verlenen op een stuk grond waarvan zij eigenaar is en/of de kosten voor de bouw van het nieuwe stadion of voor de aanleg van de directe omgeving ervan deels of volledig voor haar rekening nemen [Bradburry, Coates en Humphreys, 2024]. Bezorgdheid over milieu, mobiliteit, geluidsoverlast of het behoud van reeds bestaande gebruiksdoeleinden van de betrokken locatie kan de maatschappelijk meerwaarde van nieuwe stadions echter in vraag stellen [Lekakis, 2018; Lestrelin, 2022: hoofdstuk 3; Lucchese en Heidinger, 2024]. Deze stadions kunnen immers leiden tot de “stadionisering” van de wijken waar ze gebouwd worden, vooral als het om woonwijken gaat [Rivière, 2010]. Nieuwe stadionprojecten worden soms gepercipieerd als “grote, onnodige en opgelegde projecten” [Binctin, 2014; Grisoni *et al.*, 2018] en zijn dan ook het voorwerp van protest, zowel in het licht van wereldwijde milieuproblematieken, zoals de klimaatverstoring (opwarming en overstromingen), de verdunning van onbebouwde gebieden en de afname van de biodiversiteit¹, als met betrekking tot het publieke besluitvormingsproces dat resistent is tegen het idee van “participatieve democratie als een nieuw paradigma van overheidsoptreden” [Bacqué, Rey en Sintomer, 2005; zie ook: Schiffino en Van Ingelgom, 2021; Blondiaux, 2022].
- 3 De voorbije dertigtal jaar werden er regelmatig nieuwe stadions gebouwd in heel wat Europese steden², soms zelfs zeer regelmatig, zoals in Frankrijk – Parijs (Stade de France, 1998), Le Havre (2012), Rijsel (2012), Nice (2013), Bordeaux (2015) en Lyon (2016) – en in het Verenigd Koninkrijk – Londen (Arsenal, 2006; West Ham, 2012, Tottenham, 2017, en Brentford, 2020), Manchester (City, 2003) en Liverpool (Everton, 2025). Het komt zelden voor dat een project strandt wegens tegenkating [Sawicki, 2012; Cournoyer-Gendron, Trudelle en Devisme, 2019]. In België is er echter voorlopig nog geen nieuw professioneel voetbalstadion gebouwd, met uitzondering van de Ghelamco Arena in Gent in 2013³. In La Louvière en Charleroi lijken er projecten in de

pijplijn te zitten, maar de stopzetting van nieuwe stadionprojecten wegens lokaal protest heeft haar sporen nagelaten⁴. Twee projecten uit het begin van deze eeuw komen vooral ter sprake, namelijk het nog niet afgesprongen project voor een nieuw stadion in Brugge en het wel al gestrande project op de Heizel in Brussel om het huidige Koning Boudewijnstadion te vervangen door een nieuw “nationaal stadion”, dat ook de nieuwe thuisbasis van RSC Anderlecht zou worden [Govaert, 2022].

- 4 Sinds een aantal jaar wordt er in Brussel echter werk gemaakt van een nieuw stadionproject voor Royale Union Saint-Gilloise (RUSG). En precies daarover gaat dit artikel. Net als de weinige bestaande casestudy's in de politieke wetenschappen [Bacqué, 1998; Sawicki, 2012; Lekakis, 2018; Cournoyer-Gendron, Trudelle en Devisme, 2019; Govaert, 2022] willen we in dit artikel de omstandigheden van de controversie documenteren [Lascoumes, 2019] en ze opnieuw situeren in het publieke besluitvormingsproces zoals het verliep tijdens de gemeentelijke legislatuur 2018-2024. Gekoppeld aan een analyse van het overheidsbeleid [Moran, Rein en Goodin, 2008; de Maillard en Kübler, 2016; Jacob en Schiffino, 2021], is onze casestudy gebaseerd op een corpus van documenten met gegevens uit de eerste hand (officiële openbare documenten, stellingnames van een organisatie via haar website en Facebook-pagina...) en uit de tweede hand (artikels uit de traditionele en burger- en gemeenschapsmedia). We hebben de waarheidsgetrouwheid van deze gegevens zorgvuldig gecontroleerd, vooral via informele gesprekken met een aantal belangrijke getuigen die zich op vertrouwelijke basis uitgesproken hebben.
- 5 De storytelling in het artikel sluit aan op een sequentiële benadering [Jacquot, 2019]. Daarbij wordt gebruikgemaakt van een inductieve methode van “process tracing” [Bezès, Palier en Sured: 2018], wat verwijst naar het conceptuele kader van de cyclus van een overheidsoptreden geïnspireerd door het baanbrekende werk van Laswell (1956) en Jones (1970) [Harguindeguy, 2019; Knoepfel *et al.*, 2015: deel. 3]. Elk optreden van de overheid wordt gezien als een reactie op een *publiek* probleem – met andere woorden, een probleem op de schaal van een politieke gemeenschap – waarvan de historiek uitgebreid getraceerd kan worden volgens een opeenvolging van zes fasen [Jacob en Schiffino, 2021: figuur 3; Schiffino *et al.*, 2022: 38-40]:
 1. het ontstaan van het probleem in de burgermaatschappij, met inbegrip van de specificering van de omstandigheden van het probleem;
 2. de plaatsing van het probleem op de politieke agenda, wat vaak gepaard gaat met een voorgestelde oplossing;
 3. de keuze voor een overheidsoptreden dat een antwoord biedt op het probleem en dat een voorafgaand onderzoek naar de omstandigheden van het probleem en de alternatieve oplossingen inhoudt;
 4. de effectieve uitvoering van het overheidsoptreden;
 5. de evaluatie van het overheidsoptreden;
 6. de beëindiging van het overheidsoptreden.
- 6 In wat volgt belichten we de belangrijkste fasen van het publieke besluitvormingsproces tot eind 2024. Tot slot gaan we dieper in op de redenen waarom dit nieuwe stadionproject geen vooruitgang boekt, door opnieuw in te pikken op een aantal hypothesen die aangehaald werden om de stopzetting van het vorige stadionproject op de Heizel in Brussel te verklaren [Govaert, 2022].

1. Ontstaan van een publiek probleem: de ongeschiktheid van het Marienstadion

- 7 Union Saint-Gilloise werd in 1897 opgericht en speelt haar thuiswedstrijden sinds 1919 niet in Sint-Gillis maar in buurgemeente Vorst, ten zuiden van Brussel, aan de rand van het Dudenpark, waar zich sinds 1926 het huidige Marienstadion bevindt⁵. Het stuk grond is eigendom van de Koninklijke Schenking, een parastatale instelling belast met het beheer van de bezittingen die Koning Leopold II aan de Belgische overheid nagelaten heeft. Op basis van een hernieuwbare erfpachtovereenkomst met een looptijd van dertig jaar oefent de gemeente Sint-Gillis de eigendomsrechten uit en sluit ze met RUSG contracten af voor het gebruik van het stadion⁶.
- 8 Bij de start van het voetbalseizoen 2021-2022 keerde Union na 48 jaar terug naar eerste klasse⁷. De club heeft deze comeback te danken aan de overname van RUSG in 2018 door twee Engelse investeerders: Tony Bloom, een passieve investeerder⁸ die op dat moment al voorzitter-investeerder van de club van Brighton was⁹, en zijn vennoot Alex Muzio, die voorzitter van RUSG werd¹⁰. “We willen lang in eerste klasse spelen en daar een gezonde club zijn”, aldus Philippe Bormans, de nieuwe CEO van RUSG. “Maar daarvoor moeten we ons budget verdubbelen. Met andere woorden, we moeten de inkomsten verhogen, de ticketinginkomsten dus”¹¹. Het voornemen om de club weer op de kaart te zetten, ging hand in hand met plannen voor een nieuw stadion. Het Marienstadion (zie figuur 1) werd niet-aangepast en niet-aanpasbaar bevonden voor de nieuwe ambities van de club¹².

Figuur 1. Zicht op het huidige stadion: het Marienstadion

Bron: Google Earth, 02/06/2025. Deze afbeelding bevat gegevens van GoogleLandsat / Copernicus, Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO. Bronbeelden genomen van 29/03/2021 tot 24/06/2023

- 9 Verschillende nadelen van het huidige stadion worden onder de aandacht gebracht¹³. Met een capaciteit van 7 700 plaatsen voor de supporters van Union is het inmiddels te klein geworden om aan de vraag te voldoen: het aantal jaarabonnementen is geplafonneerd¹⁴ en de meeste matches zijn al jaren volledig uitverkocht. Door de beperkte omvang zijn er slechts 50 vipplaatsen, die nochtans het meeste geld in het laatje brengen. Van de 1 800 plaatsen voor supporters van de tegenstanders worden er maar voor 750 plaatsen tickets verkocht, aangezien op het deel van de Brusselsesteenweg dat fysiek afgesloten kan worden voor de supporters van Union, overeenkomstig de federale wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden (de zogenaamde “voetbalwet”), niet meer dan 16 bussen kunnen staan. Het stadion voldoet niet aan de UEFA-normen (artikel 18¹⁵), die een minimum van 8 000 zitplaatsen opleggen in plaats van de huidige 5 000. Bijgevolg moet de club een ander stadion huren voor de thuiswedstrijden op Europees niveau. Eerst was dat het stadion van Oud-Heverlee Leuven, op 30 km van het Marienstadion, daarna dat van naburig rivaal RSC Anderlecht, 4 km verderop maar aan de andere kant van het kanaal, en tot slot het Koning Boudewijnstadion op de Heizel, 15 km verderop in het noorden van Brussel.
- 10 Waarom wordt het Marienstadion dan niet uitgebreid terwijl het tegelijk aangepast wordt aan de UEFA-normen? Gezien de huidige wettelijke beperkingen worden de overwogen scenario's als suboptimaal beschouwd ten aanzien van het economisch model van de club¹⁶. Het stadion ligt namelijk in een “gebied voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de openlucht” met een beperkte oppervlakte volgens het gewestelijk bestemmingsplan (GBP) (zie figuur 2). Het kan bijgevolg niet significant genoeg uitgebreid worden zonder een deel van het aangrenzende “parkgebied” in te nemen (zie verderop). Het park zelf is bovendien geklasseerd, net als de hoofdtribune van het stadion. Wettelijk gezien is er dus weinig bewegingsruimte met betrekking tot het huidige stadion, althans zolang het Brussels Parlement de bepalingen van het GBP niet wijzigt of de Brusselse regering de rangschikkingsbesluiten niet herzielt. Tot slot wordt de overlast voor de buurt, die elk stadion met een groot aantal toeschouwers veroorzaakt tijdens de wedstrijden die er plaatsvinden [Lestrelin, 2022: hfdst. 3] (afsluiting van bepaalde straten voor het verkeer, geluidsoverlast en onburgerlijk gedrag van supporters) als nog problematischer beschouwd omdat het Marienstadion recht tegenover een woonwijk ligt.

Figuur 2. Kaart met de vrijwaringszone en het gebied voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de openlucht die van belang zijn voor het Marienstadion

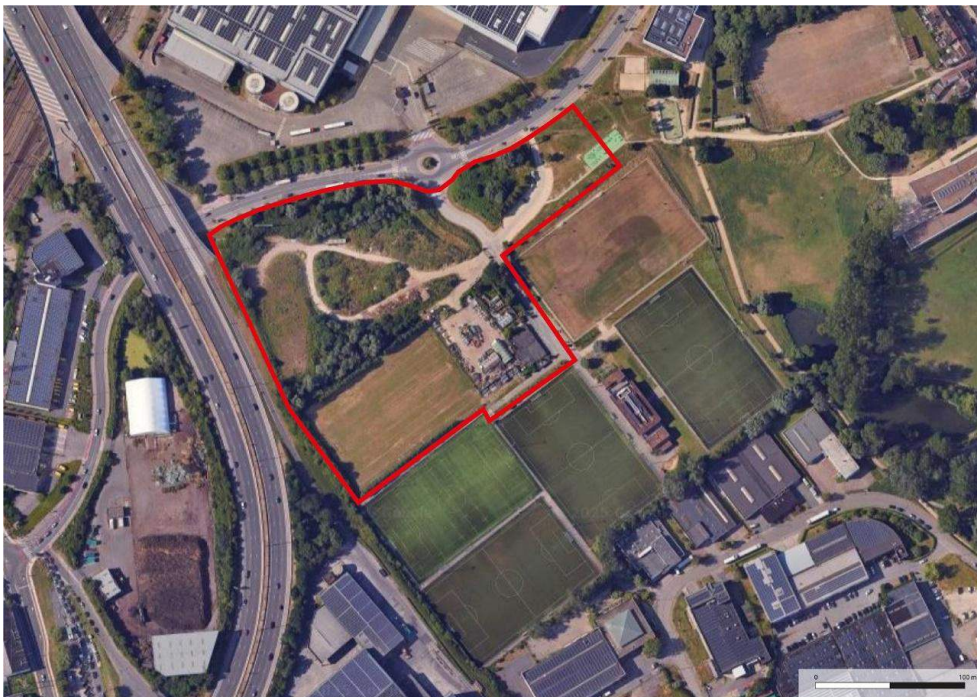
Bron: Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot instelling van de procedure tot bescherming van het gebouw aan de straatzijde van het Joseph Marienstadion. Bijlage 2. 26/03/2009. Kaart aangepast en aangevuld door de auteurs, met kleuren om de verschillende zones beter zichtbaar te maken en een legenda

2. Plaatsing van het project voor de bouw van een nieuw stadion in Vorst op de agenda

- 11 Kort na de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 nam de club contact op met het nieuwe college van Vorst – dat toen bestond uit een rood-groene meerderheid en een groene burgemeester – om een locatie te vinden zodat daar met eigen middelen een nieuw stadion gebouwd kon worden. Waarom de voorkeur voor Vorst? Hoewel Union er al meer dan honderd jaar zijn thuiswedstrijden speelt, is het ook de gemeente waar een kwart van de abonnees van de club vandaan komt, terwijl ongeveer 40 % in een van de buurgemeenten woont (Sint-Gillis, 14,5 %; Elsene, 12,50 %; Ukkel, 12,25 %) ¹⁷.
- 12 Begin 2019 vond de club een stuk grond van 3,5 hectare dat eigendom is van de gemeente Vorst, op ongeveer 2,5 kilometer van het Marienstadion, in de Bemptwijk, vlak bij de Grote Ring rond Brussel, meer bepaald in de Brits Tweedelegerlaan tegenover de Audi-fabriek die toen nog altijd operationeel was (zie figuur 3). De eerste woningen liggen op minstens 200 meter afstand. De bovenste helft van het perceel is onbebouwd. Er ligt enkel een pad dat naar het Bempt-sportcomplex leidt. Dit sportcomplex bestaat uit vijf voetbalvelden en twee rugbyvelden die elk weekend door 2 000 spelers gebruikt worden ¹⁸. De onderste helft van het perceel omvat een van die voetbalvelden en een deel van een van de twee rugbyvelden. Het centrale gedeelte van de onderste helft van het perceel wordt gebruikt door de gemeentelijke groendienst. In

het noordoosten van het perceel bevindt zich een buitenfitness, een *agora space* en een petanqueclub. In het oosten strekt het Bemtpark zich uit tot de Neerstallesteenweg, terwijl de Groene Wandeling, een wandel- en fietspad doorheen de hoofdstad, tussen de terreinen van het sportcomplex kronkelt. Volgens het GBP ligt het perceel grotendeels in een “gebied voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de openlucht” (zie figuur 4). Alleen enkele stroken langs de Brits Tweedelegerlaan en de Grote Ring rond Brussel vallen binnen een “stedelijk industriegebied” (SIG). In de twee betrokken zones stelt voorschrift 0.7 van het GBP het volgende: “Voorzieningen van collectief belang of van openbare diensten kunnen in alle gebieden worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de hoofdbestemming van het betrokken gebied en met de kenmerken van het omliggend stedelijk kader.”

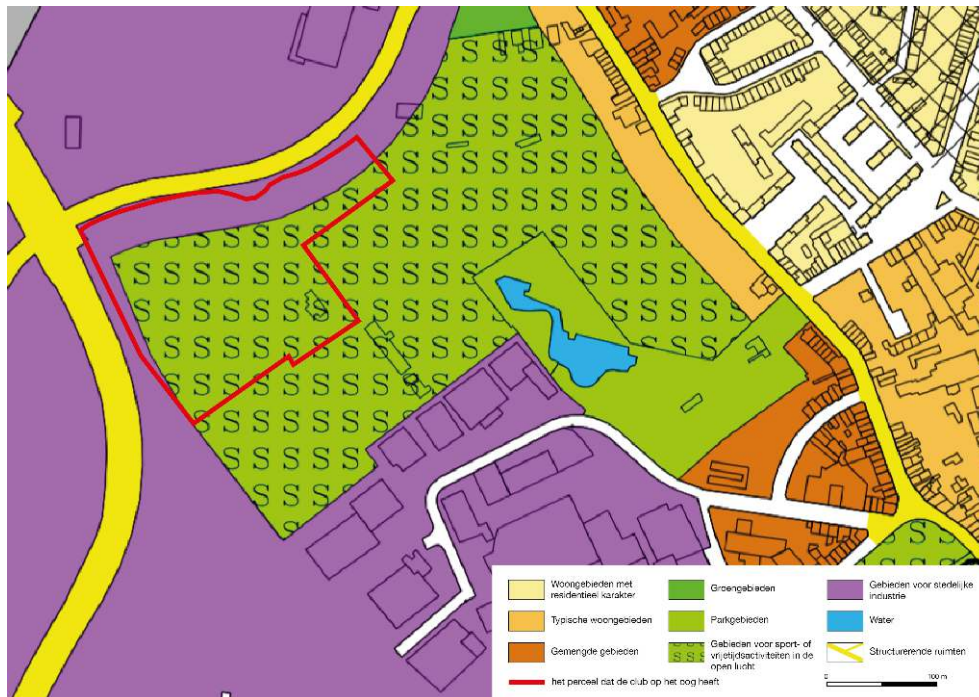
Figuur 3. Locatie van het gemeentelijk perceel dat de club wil gebruiken voor de bouw van het nieuwe stadion op de Bempsite

Bron: BELGA, 2022. Google Maps, 12/05/2025. Bronafbeeldingen van Airbus, Maxar Technologies (2025). Afbeelding aangepast door de auteurs om het perceel in kwestie af te bakenen

Rechts van het beoogde perceel, waarvan de omtrek aangegeven is in het rood, maakt het pad tussen de terreinen van het Bempt-sportcomplex deel uit van de Groene Wandeling. De hoofdweg die naar linksonder afbuigt, ter hoogte van de kantoren van Net Brussel (zie hieronder), komt overeen met een deel van de Ring rond Brussel.

Figuur 4. Locatie binnen de zonering van het GBP van het gemeentelijk perceel dat de club op het oog heeft voor de bouw van het nieuwe stadion op de Bemptsite

Bron: GBP, Kaart 3 - Bodembestemming (blad 4/6). Door de auteurs aangepast om het desbetreffende perceel af te bakenen en een legende toe te voegen. Beschikbaar op: <http://urbanisme-bruxelles.hsp.be/sites/urbanisme-bruxelles.hsp.be/files/carte3-affectations4.pdf>

Opgelet, enkel de publicatie van de kaarten van het GBP in het Belgisch Staatsblad heeft juridische waarde.

- 13 Op dit perceel in de Bemptwijk wil de club zijn nieuwe stadion bouwen met een budget van 60 à 80 miljoen euro¹⁹. Het voldoet aan de UEFA-normen en is volledig overdekt, met een aanzienlijk aantal vipplaatsen. Aanvankelijk had het een capaciteit van 20 000 plaatsen, wat nadien teruggebracht werd naar 15 000 à 16 000 plaatsen. Het is de bedoeling dat het nieuwe stadion “uiterst ecologisch”²⁰ wordt: houten constructie, zonnepanelen, systeem voor regenwaterrecuperatie... Er komen geen parkeerplaatsen, behalve voor vips zoals de UEFA-normen voorschrijven (art. 25). Eind 2022 deed de club een bod van 3,5 miljoen euro, ofwel 100 euro per vierkante meter²¹. Dit bedrag was gebaseerd op een schatting van de gewestelijke overheidsinstantie Brussel Fiscaliteit, met Vlaams liberaal Sven Gatz als toezichthoudend minister, “op basis van de verkoopprijs van andere terreinen voor sportinfrastructuur in het Brussels Gewest”²².
- 14 Zodra het college van de gemeente Vorst op de hoogte was van het nieuwe stadionproject, stelde het een aantal “blokkerende punten”²³ aan de orde, die zowel de onderhandelingen tussen de gemeente en de club als de omstandigheden van de publieke controverse zouden structureren. Wat waren die punten?
- 15 Ten eerste waren er op het vlak van stedenbouw twijfels of bepaalde geplande winstgevende activiteiten wel verenigbaar zouden zijn met de voorschriften van het GBP: de vipplaatsen maar ook een luxehotel dat uit het project zou worden geschrapt.
- 16 Ten tweede was er de kwestie van de verhuizing – en de financiering daarvan – van de bestaande gemeentelijke faciliteiten en voorzieningen die plaats moeten maken voor het nieuwe stadion.

- 17 Ten derde wilde het college garanties dat het Bempt-sportcomplex operationeel zou kunnen blijven tijdens de voetbalmatchen van RUSG. Door de veiligheidsnormen van de federale voetbalwet is dit echter niet vanzelfsprekend.
- 18 Ten vierde, wat het milieu betreft, leidt de “verharding van een locatie die cruciaal is voor het waterbeheer, een site met afvloeiend water en een hoog grondwaterpeil”²⁴ tot bezorgdheid. Het perceel ligt namelijk in het stroombekken van de Zenne²⁵, in een gebied dat regelmatig getroffen wordt door overstromingen²⁶ en waar al hitte-eilanden²⁷ aanwezig zijn. Het college wijst ook op het verlies van groene ruimte en biodiversiteit in een gebied met biologische waarde dat officieel geklasseerd staat als “C” (“belangrijk”) op een dalende waardeschaal van A tot E²⁸.
- 19 Ten vijfde zijn er heel wat bezorgdheden op het vlak van mobiliteit. De hoofdingang van het nieuwe stadion zou in de Brits Tweedelegerlaan komen, waar het al zeer druk is met pendelaars, werknemers van de (inmiddels gesloten) Audi-fabriek en gebruikers van een gewestelijk containerpark in de buurt... Het Gewestelijk Mobiliteitsplan 2020-2030 “Good Move” wil er het doorgaand gemotoriseerd verkeer verhogen met de bedoeling om de wijken verkeersvrij te maken²⁹. Op wedstrijddagen is autoverkeer toegestaan, maar de smalle trottoirs vormen een veiligheidsrisico voor de massa supporters die bij het stadion aankomen. En als zij massaal met het openbaar vervoer zouden komen, dan zou het huidige aanbod uitgebreid moeten worden. Voor de supporters die met de wagen komen, rekent de club op de beschikbaarheid van parkeerplaatsen in de buurt (Audi-fabriek, CERIA-campus, nabijgelegen supermarkten...), waarvoor er eventueel pendelbussen naar het stadion ingelegd zouden worden, maar er is nog geen overeenkomst getekend. Tot slot, om ervoor te zorgen dat de supporters van de tegenpartij gescheiden blijven van de supporters van Union, zoals de federale voetbalwet oplegt, wil de club dat hun bussen rijden via het terrein van een afvalverwerkingscentrum in beheer van Net Brussel, dat hiervoor geen toestemming gegeven heeft.

3. Een gewestelijke expertise om de relevantie van het project voor een nieuw stadion op de Bemptsite te evalueren

- 20 Eind 2021 deed de club een beroep op het Brussels Gewest³⁰, waarvan de regering net als in Vorst bestond uit een rood-groene meerderheid, weliswaar aangevuld met DÉFI (Franstalige federalistische partij) en Open Vld (Nederlandstalige liberale partij). Gezien de omvang van het project is het Brussels Gewest verantwoordelijk voor de afgifte van de stedenbouwkundige vergunning die nodig is voor de bouw van het nieuwe stadion. Bovendien heeft perspective.brussels, het gewestelijk agentschap voor stadsplanning, sinds 2019 een sportcel die als opdracht heeft “om samen met de bevoegde overheidsinstellingen een samenhangende en gecoördineerde regionale strategie voor sportvoorzieningen uit te werken. De Sportcel is ook het aanspreekpunt voor de Brusselse sportsector. De cel heeft als doel zowel permanente als tijdelijke infrastructuurprojecten te bevorderen: de projecten in kaart brengen en coördineren, netwerken van relevante publieke en private actoren opzetten, en administratieve ondersteuning bieden.”³¹

- 21 Juist aan perspective.brussels gaf Brussels minister-president Rudi Vervoort (PS) de opdracht om “RUSG te begeleiden bij de zoektocht naar een locatie voor een stadion”³², door te vragen om “een SWOT-analyse op te maken van de huidige locatie [het Marienstadion] en de twee reeds [door de club] geïdentificeerde alternatieve locaties”³³, namelijk de Bemptsite en het Bertelsonstadion dat zich op een kilometer van het Marienstadion bevindt en enkel nog voor atletiek gebruikt wordt (zie figuur 5).

Figuur 5. Zicht op het Bertelsonstadion van boven de concertzaal Vorst Nationaal

Bron: Google Earth, 02/06/2025. Deze afbeelding bevat gegevens van GoogleLandsat / Copernicus, Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO, IBCAO. Bronbeelden genomen van 29/03/2021 tot 24/06/2023

- 22 Het feit dat er een beroep gedaan wordt op expertkennis [Damay, Denis en Duez, 2011] is gebruikelijk voordat er overgegaan wordt tot de keuze van een overheidsoptreden [Caby en Ouimet, 2021]. De bedoeling is om de rest van het proces en de omstandigheden van de controversie op een objectievere basis (nogmaals) te kaderen, zodat het gemakkelijker wordt om een openbare beslissing te nemen waarvan de juridische legitimiteit groter zal zijn door de rationele argumenten. De studie die perspective.brussels eind 2021 opgeleverd heeft, is echter in twee opzichten beperkt. Enerzijds was het “beperkt tot de terreinen die gelegen zijn in de “gebieden voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht” van het GBP op het grondgebied van de gemeenten Sint-Gillis en Vorst”, aangezien de Bemptsite “als enige weerhouden [is] door de club”³⁴. Anderzijds werd er slechts rekening gehouden met drie analysecriteria om de drie geselecteerde sites te vergelijken, namelijk “stedenbouwkundige overwegingen van ruimtelijke integratie in de context; de aspecten mobiliteit en multimodale bereikbaarheid; de effecten voor de biodiversiteit en voor de mens (lawaaï, netheid en veiligheid)”³⁵.
- 23 Een belangrijk deel van de studie bestond erin om het mogelijke gedeelde gebruik van bestaande voetbalstadions te onderzoeken. Daarvoor werden een aantal voorbeelden beschreven waarin een club zijn stadion deelt met een andere club (Rome en Brugge) of met een nationale ploeg (Amsterdam en Kopenhagen). Vervolgens werd een overzicht

gegeven van de bestaande mogelijkheden in Brussel, waaronder het Lotto Park in Anderlecht (22 500 plaatsen) en het Koning Boudewijnstadion op de Heizel (50 000 plaatsen). Er werden ook verschillende pistes voor het gedeelde gebruik van een nieuw stadion op de Bemptsite onderzocht, met zowel sportieve (voetbal, rugby, hockey...) als niet-sportieve (concerten...) activiteiten.

24 De analyse sloot als volgt af:

“Op basis van deze SWOT-analyse, die beperkt is tot bepaalde criteria en alleen betrekking heeft op de drie vooropgestelde locaties, lijkt *de Bemptsite het meeste potentieel te hebben* voor de vestiging van een nieuw gemoderniseerd stadion in vergelijking met de andere locaties. Er zijn echter *belangrijke specifieke aandachtspunten* (...) zoals de naleving van het GBP, het gedeelde gebruik van de infrastructuur op bovenlokaal en lokaal niveau, de toegankelijkheid via het openbaar vervoer³⁶, de parkeervoorziening, de landschappelijke inpassing in het Bemptpark en de kwestie van de momenteel op het terrein aanwezige activiteiten. Naast deze eerste analyse zou een volledige effectbeoordeling moeten worden uitgevoerd *en moet de reikwijdte van de zoektocht naar alternatieve locaties worden verruimd*”³⁷ (woorden door ons vetgedrukt).

25 Op basis van de studie verklaarde de minister-president het volgende:

“Hoewel Union alle redenen heeft om een nieuw stadion te willen bouwen in het Brussels Gewest, zou een spaarzaam gebruik van de bodem ons toch moeten doen nadenken (...) over het eventueel gedeelde gebruik van de bestaande infrastructuur, de verschillende gebruiksdoeleinden en de openstelling van sportactiviteiten voor de wijk. Het is eveneens belangrijk dat het project ontwikkeld wordt in overeenstemming met de voorschriften van het GBP. Er is nog geen definitieve richting bepaald. De besprekingen zijn nog volop aan de gang met de gemeentebesturen en de verantwoordelijken van de club. Het zou dus voorbarig zijn [voor de Gewestregering] om verder te gaan met dit dossier.”³⁸

4. Een eerste gemeentelijk besluit tot verwerping van het nieuwe stadionproject op de Bemptsite

- 26 Union ging opnieuw aan de onderhandelingstafel zitten met de gemeente Vorst zonder de politieke steun van het Brussels Gewest en zonder een 100 % gunstige expertise gekregen te hebben voor zijn nieuwe stadionproject op de Bemptsite. De club moest dus zijn best doen om tegemoet te komen aan een aantal aandachtspunten die aangehaald werden met betrekking tot het project. Daarvoor liet de club een juridische studie uitvoeren om aan te tonen dat het project in overeenstemming is met het GBP³⁹, alsook een mobiliteitsonderzoek⁴⁰. Na een openbare infosessie over het project presenteerde de club zijn project begin 2023 tijdens een zitting met gesloten deuren van de verenigde commissie van de gemeenteraad van Vorst. In februari besloten eerst het schepencollege⁴¹ en daarna de gemeenteraad⁴² om het bod van de club voor de aankoop van het gemeentelijk perceel af te wijzen. De prijs werd onvoldoende bevonden. De schepenen van Sport (PS) noemde het bod zelfs “belachelijk”⁴³. Verder vond men dat het project zelf nog altijd niet aan bepaalde voorwaarden voldeed, aangezien het de volgende elementen niet omvatte: “[1°] een haalbare compensatie voor het verlies van het genot van de gemeentelijke structuren; [2°] een impactstudie zoals aanbevolen door perspective.brussels; [3°] afgesloten voorakkoorden over het gebruik van de omliggende parkings en over de toegang tot en/of het gebruik van de infrastructuur van Net Brussel; [4°] juridische garanties dat dit project beschouwd kan worden als een

voorziening van collectief belang of een openbare dienst volgens de betekenis in het GBP; [5°] de haalbaarheid van het gedeelde gebruik van een dergelijke dure en ruimtelijk impactvolle infrastructuur”⁴⁴. De gemeenteraad besloot echter om “het college de opdracht te geven om de besprekingen met het Brussels Gewest en de club voort te zetten met het oog op mogelijke oplossingen op gemeentelijk en *gewestelijk* grondgebied, zoals aanbevolen in de studie van perspective.brussels, en wat de locaties in Vorst betreft, moet de club voldoen aan de voorwaarden van de gemeente, zodat de gemeente en haar inwoners een definitieve beslissing kunnen nemen met volledige kennis van zaken”⁴⁵ (woorden door ons vetgedrukt).

5. De vergeefse poging van het Brussels Gewest om ervoor te zorgen dat het nieuwe stadionproject op de Bemptsite door de gemeente goedgekeurd zou worden

- 27 Voor de tweede keer riep de club de hulp in van het Brussels Gewest, dat als facilitator zou optreden via zijn staatssecretaris voor Stedenbouw, Pascal Smet. Half 2023 werd Pascal Smet na diens ontslag vervangen door Ans Persoons, die tot dezelfde Vlaamse socialistische partij behoort, namelijk Vooruit⁴⁶. De bedoeling was om tegen 21 juli 2023 tot een tripartiet memorandum van overeenstemming te komen⁴⁷ over het Bempt-scenario, waarbij dus geen rekening gehouden zou worden met de vraag van de gemeente om te zoeken naar andere mogelijke oplossingen in het Brussels Gewest, wat door perspective.brussels ook aanbevolen werd. Bij gebrek aan een akkoord⁴⁸ beslisten de drie partijen eind juli “om de dialoog niet op basis van een memorandum van overeenstemming voort te zetten, maar op een discretere manier”, aldus Ans Persoons in oktober 2023. “(...) De onderhandelingen over de aankoop door Royale Union Saint Gilloise van het terrein, dat toebehoort aan de gemeente Vorst, verlopen vrij moeizaam. Daarom heeft het gewest de rol van bemiddelaar op zich genomen. Het werkt momenteel samen met de gemeente aan een prijsvoorstel, waarover het verder zal overleggen met Royale Union Saint-Gilloise.”⁴⁹ Daarnaast beloofde de club om een aantal verbintenissen uit het ontwerp van memorandum van overeenstemming⁵⁰ in de praktijk om te zetten. De club sloot een contract met het gespecialiseerde adviesbureau Stratec voor de uitvoering van mobiliteits- en milieu-effectenstudies en lanceerde in samenwerking met de Bouwmeester Maître Architecte (BMA) van het Brussels Gewest een architectuurwedstrijd voor de selectie van een project gericht op “de inpassing van het nieuwe stadion van RUSG in de omgeving”⁵¹.
- 28 Het college van Vorst was niet tevreden met de conclusies van perspective.brussels over de kwestie en drong er bij het Brussels Gewest op aan om de eventuele aanpassing van het Marienstadion verder te bekijken. Daarvoor wordt opnieuw de expertise van het Brussels Gewest ingeroepen. De gewestelijke administratie voor stedenbouw urban.brussels werd gevraagd om een nota op te maken, waarvan er uiteindelijk twee versies zouden komen. De eerste versie telde vijf pagina's en was half 2023 klaar⁵². In die versie werden twee scenario's overwogen. Het eerste scenario, dat “technisch haalbaar” zou zijn⁵³, ging uit van een Marienstadion met 8 000 zitplaatsen, dat voldoet aan de UEFA-normen maar een kleinere capaciteit heeft dan momenteel het geval is. Het tweede scenario voorzag in een stadion met 12 000 plaatsen, wat technisch enkel haalbaar zou zijn als er een steunmuur over het in het GBP vastgelegde parkgebied zou komen, wat juridisch problematisch was. Bovendien is “het overdekken van de tribunes

(behalve de [huidige] westelijke tribune) een probleem, omdat het een visuele muur vanaf het park riskeert te vormen en zo tot een verlies van de landschappelijke kwaliteiten van het park kan leiden”⁵⁴. De tweede versie van de nota, die elf pagina's telde, was klaar in april 2024⁵⁵ en bevatte een “scenario 2”. Dit scenario werd uitgewerkt door de BMA en hield rekening met de wens van de club om te kunnen beschikken over een stadion met 15 000 plaatsen, dat volledig overdekt is ... hoewel de UEFA-normen dat niet opleggen. Het BMA benadrukte dat “de mobiliteitsimpact [ook] ernstig bestudeerd en overwogen moet worden” en concludeerde dat “een stadion met een capaciteit van 15 000 plaatsen niet verdedigbaar is vanuit stedenbouwkundig en landschappelijk oogpunt”⁵⁶. Deze tweede gewestelijke expertise heeft ertoe geleid dat een van de belangrijkste alternatieve scenario's voor het door de club gewenste scenario als objectief ongegrond beschouwd werd en bijgevolg geschrapt werd. Voor Ans Persoons is “de uitbreiding van het Marienstadion in Vorst geen optie [aangezien] een studie aantoont dat er onmogelijk 15 000 supporters ondergebracht kunnen worden”⁵⁷. De tripartiete onderhandelingen zijn hierbij gestopt, want vanaf mei 2024 moesten de partijen campagne voeren voor de gewestelijke verkiezingen van 9 juni en voor de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober. Daarmee komt er voorlopig een einde aan een verhaal waarop ongetwijfeld nog een vervolg komt wanneer de nieuwe Executieven geïnstalleerd zijn door de nieuwe meerderheden die voortvloeien uit de stemresultaten⁵⁸.

Conclusies

- 29 “Na zes nagenoeg vruchteloze jaren lijkt het dossier dezelfde kant op te gaan als dat rond het nationale stadion”, valt er te lezen in de pers⁵⁹. We kunnen ons dan ook terecht afvragen of het feit dat het nieuwe stadionproject van RUSG in het slop zit, verklaard kan worden door “breuklijnen” tussen de belangrijkste betrokken partijen van het project. Deze breuklijnen zouden van dezelfde aard zijn als de breuklijnen als gevolg van de kloof tussen centrum en periferie die naar voren geschoven werden om de “saga” van het nationale stadion op de Heizel toe te lichten [Govaert, 2022: 96-97]. Dergelijke kloven zijn historische verklaringen voor de sociale verdeeldheid en politieke confrontaties die eigen zijn aan de moderne westerse democratieën [Lipset en Rokkan, 1967; Seiler, 2011; Schiffino *et al.*, 2022: hfdst. 5], vooral in België [de Coorebyter, 2008; de Coorebyter, Sinardet en De Munck, 2009]. In ruime zin bekeken plaatst de kloof tussen centrum en periferie twee kampen met uiteenlopende opvattingen over ontwikkeling in een bepaald territoriaal gebied (supranationaal, nationaal, regionaal...) tegenover elkaar. De zijde van het “centrum” bestaat uit degenen die in naam van het “algemeen belang” dat in het hele betrokken gebied ondersteund moet worden een verenigde, homogene visie op ontwikkeling op institutioneel, taalkundig, religieus, economisch of stedelijk vlak vertegenwoordigen. Daartegenover staat de “periferie” bestaande uit degenen die zich in naam van de bescherming van de “lokale bijzonderheden” verzetten tegen deze pogingen tot ongedifferentieerde territoriale ontwikkeling en centralisering van de macht.
- 30 In het geval van het nationale stadion hadden lokale belangen ertoe bijgedragen dat de betrokken volksvertegenwoordigers hun bedenkingen hadden bij “een vorm van verstedelijking van meer perifere gebieden (een stadion met bijgebouwen gebouwd in een eerder residentieel gebied)” [Govaert, 2022: 96]. Op dezelfde manier hekelen

buurtbewoners en verenigingen het project rond het nieuwe stadion op de Bemptsite als “een nieuwe fase in de verharding en verdichting van de laatste groene long in Vorst”⁶⁰. In dit geval wordt het lokale protest tegen verdere verstedelijking echter ook gerechtvaardigd door de strijd tegen het toenemende ruimtebeslag van gronden, wat beschouwd wordt als een supralokale kwestie⁶¹ waarvoor ook gewestelijke verenigingen als Inter-Environnement Bruxelles⁶² en We are nature⁶³ in actie komen. Gezien de wereldwijde milieucontext dient de bouw van grootschalige structuren op onbebouwde gronden met de nodige omzichtigheid overwogen te worden, waarbij de nodige aandacht moet gaan naar duurzaamheid en aanpasbaarheid⁶⁴ of zelfs naar een proportionele vergroening van bebouwde ruimten⁶⁵. Vanuit het oogpunt van zowel het centrum als de periferie is het tegenwoordig prioritair om te zoeken naar mogelijkheden voor het gedeelde gebruik van bestaande – of anders nieuwe – infrastructuur volgens een benadering van ruimtelijke ordening die rekening houdt met de huidige uitdagingen op milieuvlak.

- 31 Een ander aspect van de kloof tussen centrum en periferie dat tot uiting kwam in het dossier van het nationale stadion, was de “weigering van het federale bestuursniveau om zich te mengen in een dossier dat van gewestelijk belang geacht wordt (of zelfs [in de] tegenstelling tussen de Stad Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)” [Govaert, 2022: 96]. In ons geval is deze breuklijn te merken aan het feit dat het Brussels Gewest geen gevolg gegeven heeft aan de aanbeveling van perspective.brussels om op gewestelijk niveau naar een alternatieve locatie te zoeken met een betere verhouding tussen voor- en nadelen dan bij de Bemptsite. Daardoor moet de kwestie van een nieuw stadion voor RUSG in de eerste plaats op een decentrale manier – namelijk op het niveau van de gemeente Vorst – behandeld worden. Union is echter een club geworden met een (op zijn minst) gewestelijk karakter: de supporters zijn niet alleen afkomstig uit Vorst en ook de jeugd- en vrouwenploegen maken gebruik van de faciliteiten in Anderlecht en Ukkel. Toen het Brussels Gewest zich nadien toch in het dossier besloot te mengen, deed het dit alleen om de concrete uitvoering van het Bempt-scenario te bevorderen en probeerde het de lokale besturen ervan te overtuigen om hun twijfels over het project weg te nemen – voorlopig zonder succes.
- 32 Net als bij het nationale stadion verwijst deze “conflictueuze samenwerking” tussen het Brussels Gewest en de gemeente naar een publiek beheer dat zich kenmerkt door een zekere “institutionele complexiteit, vooral op het vlak van sport” [Govaert, 2022: 96]. In Brussel is sport immers een zeer versnipperde bevoegdheid. Het Brussels Gewest is alleen bevoegd voor het stimuleren van gemeentelijke sportinfrastructuur. Het algemene sportbeleid, ook voor topsport, valt onder de bevoegdheid van de twee gemeenschappen, namelijk de Franse en de Vlaamse Gemeenschap, terwijl de Franstalige Gemeenschapscommissie (COCOF) en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) bevoegd zijn voor de ontwikkeling van amateursport. Beliris, de federale instelling die de rol van Brussel als nationale hoofdstad financiert, kan de bouw van sportinfrastructuur samen met het Brussels Gewest financieren, zoals bij het project voor het nationale hockeystadion in Ukkel... op 700 meter van het Bempt-sportcomplex⁶⁶. “Ik roep op om de bevoegdheden in verband met sport weer op één machtsniveau bijeen te brengen”, aldus Bernard Clerfayt (DéFI), Brussels minister bevoegd voor de gemeentelijke sportinfrastructuur⁶⁷. Door de sportbevoegdheden van de supralokale politieke instellingen die in Brussel actief zijn te concentreren op het niveau van het Brussels Gewest, kan de institutionele complexiteit verminderen die gepaard gaat met de behandeling van toekomstige sportinfrastructuurprojecten met

een gewestelijk karakter, zoals dat van Union. In ons geval valt de institutionele complexiteit van het dossier echter ook te verklaren door de beslissing van de club zelf om zijn nieuwe stadion te bouwen op grond die toebehoort aan de gemeente Vorst. Aangezien de toestemming van de gemeente absoluut noodzakelijk is om over de grond te kunnen beschikken, heeft dit de invloed van de lokale overheden – en dus mogelijk de belangen van de periferie – in het openbare besluitvormingsproces vergroot, naast het Brussels Gewest, dat bevoegd is voor de afgifte van stedenbouwkundige vergunningen. Voor elke overheidsinstantie, of die nu verbonden is aan het centrum of aan de periferie, betekent “controle over grond controle over de stedelijke productie” [Tillemans *et al.*, 2012].

Onze dank gaat uit naar T. Delrieux, professor aan de UCLouvain, verantwoordelijke communicatie en onderzoeksvalorisatie aan de UCLouvain Saint-Louis Bruxelles, en M. Hardy, redactrice bij Brussels Studies.

BIBLIOGRAPHIE

- BACQUÉ, Marie-Hélène, 1998. Le Stade de France à Saint-Denis : Grands équipements et développement urbain. In: *Les Annales de la recherche urbaine*, Sports en ville. 1998. Nr. 79, pp. 126-133.
- BALE, John en MOEN, Olof (dir.), 1995. *The Stadium and the City*. Staffordshire: Keele University Press.
- BEISSEL, Adam en ANDREWS, David L., 2022. Sport, Globalization and Glocalization. In: WENNER Lawrence A. (dir.), *The Oxford Handbook of Sport and Society*. Oxford: Oxford University Press. pp. 173-193.
- BEZES, Philippe, PALIER, Bruno en SUREL, Yves, 2018. Le process tracing. In: *Revue française de science politique*. 2018. Vol. 6, nr. 68, pp. 961-965.
- BINCTIN, Barnabé, 2014. Quand le foot-business fait son grand projet inutile et imposé : le cas d'OL Land. In: *Mouvements*. 2014. Vol. 2, nr. 78, pp. 43-54.
- BRADBURY, John Charles, COATES, Dennis en HUMPHREYS, Brad R., 2024. Public Policy toward professional sports stadiums: A Review. In: *Journal of Policy Analysis and Management*. 17/06/2024. Vol. 43, nr. 3, pp. 899-937.
- BRENNER, Neil, 2009. Cities and territorial competitiveness. In: RUMFORD, Chris (dir.), *The Sage Handbook of European Studies*. Londen: Sage, pp. 442-463.
- CABY, Vincent en OUIMET, Mathieu, 2021. Experts et usages politico-administratifs des connaissances scientifiques. In: JACOB, Steve en SCHIFFINO, Nathalie (dir.), 2021. *Politiques publiques. Fondements et prospective pour l'analyse de l'action publique*. Brussel: Bruylant, pp. 553-611.
- COURNOYER-GENDRON, Maud, TRUDELLÉ, Catherine en DEVISME, Laurent, 2019. Un nouveau stade pour Nantes ? Une production de sens mise à l'épreuve dans une fabrique conflictuelle de la ville. In: *L'Espace politique*. 13/09/2019. Vol. 2019-1, nr. 37. Beschikbaar op: <https://journals.openedition.org/espacepolitique/6054>.

- DAMAY, Ludivine, DENIS, Benjamin en DUEZ, Denis (dir.), 2011. *Savoirs experts et profanes dans la construction des problèmes publics*. Brussel: Publications des Facultés universitaires Saint-Louis.
- DE COOREBYTER, Vincent, 2008. Clivages et partis en Belgique. In: *Courrier hebdomadaire du CRISP*. 2008. Nr. 2000.
- DE COOREBYTER, Vincent, SINARDET, Dave en DE MUNCK, Jean, 2009. Les clivages structurent-ils encore la société ? In: *La Revue nouvelle*. 10/2009. Vol. 64, nr. 10, pp. 31-65. Beschikbaar op: <https://revuenouvelle.be/les-clivages-structurent-ils-encore-la-societe/>
- DELANEY, Kevin J. en ECKSTEIN, Rick, 2003. *Public Dollars, Private Stadiums: The Battle over Building Sports Stadiums*. New Brunswick (NJ): Rutgers University Press.
- DE MAILLARD, Jacques en KÜBLER, Daniel, 2016. *Analyser les politiques publiques*. 2e editie, Grenoble: Presses universitaires de Grenoble.
- DELÉPINE, Michaël, 2014. Le stade de Colombes et la question du grand stade en France (des origines à 1972). In: *Sciences sociales et sport*. 2014. Vol. 1, nr. 7, pp. 69-100.
- DERMIT-RICHARD, Nadine, 2013. L'évolution juridique des clubs de football : de l'association à la société commerciale. In: *RIMHE (Revue interdisciplinaire Management, Homme et Entreprise)*. 03/2013. Vol. 2, nr. 6, pp. 36-51.
- GIULIANOTTI, Richard en ROBERTSON, Roland, 2012. Mapping the global football field: a sociological model of transnational forces within the world game. In: *The British Journal of Sociology*. 01/06/2012. Vol. 2, nr. 63, pp. 216-240.
- GOVAERT, Serge, 2022. Le projet de stade national et les avatars de la décision politique. In: *Courrier hebdomadaire du CRISP*. Nr. 2534-2535.
- GRISONI, Anahita, MILANESI, Julien, PELENC, Jérôme en SÉBASTIEN Léa, 2018. *Résister aux grands projets inutiles et imposés. De Notre-Dame-des-Landes à Bure*. Parijs: STextuel.
- HARGUINDEGUY, Jean-Baptiste, 2019. Cycle. In: BOUSSAGUET, Laurie, JACQUOT, Sophie en RAVINET, Pauline (dir.). *Dictionnaire des politiques publiques*. 5e ed., Parijs: Les Presses de Sciences Po, pp. 193-197.
- JACOB, Steve en SCHIFFINO, Nathalie (dir.), 2021. *Politiques publiques. Fondements et prospective pour l'analyse de l'action publique*. Brussel: Bruylant.
- JACQUOT, Sophie, 2019. Approche séquentielle. In: BOUSSAGUET, Laurie, JACQUOT, Sophie en RAVINET, Pauline (dir.). *Dictionnaire des politiques publiques*. 5e ed., Parijs: Les Presses de Sciences Po, pp. 81-87.
- KNOEPFEL, Peter, LARRUE, Corinne, VARONE, Frédéric en SAVARD, Jean-François, 2015. *Analyse et pilotage des politiques publiques*. Québec: Presses de l'Université de Québec.
- LASCOCUMES, Pierre, 2019. Controverse. In: BOUSSAGUET, Laurie, JACQUOT, Sophie en RAVINET, Pauline (dir.). *Dictionnaire des politiques publiques*, 5e ed., Parijs: Les Presses de Sciences Po, pp. 170-177.
- LEKAKIS, Nikos, 2018. The Urban Politics of Juventus' New Football Stadium. In: *Articulo. Journal of Urban Research* [Online]. Beschikbaar op: <https://journals.openedition.org/articulo/3349>
- LESTRELIN, Ludovic, 2022. *Sociologie des supporters*. Parijs: La Découverte, collectie 'Repères'.
- LE NOÉ, Olivier, 2002. Le football, un enjeu local. In: *Pouvoirs*. 2002. Vol. 2, nr. 101, pp. 27-38.

- LIPSET, Seymour M. en ROKKAN, Stein, 1967. Cleavage Structures, Party Systems and Voter Alignments: An Introduction. In: LIPSET, Seymour M. en ROKKAN Stein (dir.). *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspectives*. New York: Free Press.
- MORAN, Michael, REIN, Martin en GOODIN, Robert K., 2008 (dir.). *The Oxford Handbook of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- RIVIERE, Clément, 2010. Quand le sport travaille la ville : « Stadisation » et luttes pour l'espace dans le quartier du Parc des Princes. In: *Les Annales de la recherche urbaine*. 2010. Nr. 106, pp. 121-131. Beschikbaar op: https://www.persee.fr/doc/aru_0180-930x_2010_num_106_1_2788
- SAWICKI, Frédéric, 2012. La résistible politisation du football. Le cas de l'affaire du grand stade de Lille-Métropole. In: *Sciences sociales et sport*. 2012. Vol. 1, nr. 5, pp. 193-241.
- SCHIFFINO, Nathalie, PAYE, Olivier, LEGRAND, Vincent, JAMIN, Jérôme, BAUDEWYNS, Pierre en BALZACQ, Thierry, 2022. *Fondements de science politique*, Brussel: De Boeck Supérieur, 2e editie.
- SEILER, Daniel-Louis, 2011. *Clivages et familles politiques en Europe*. Brussel: Éditions de l'Université de Bruxelles, coll. 'Science politique'.
- SOREZ, Julien, 2011, Le football et la fabrique des territoires. In: *Vingtième siècle*. 01/07/2011. Vol. 3, nr. 11, pp. 59-72.
- TILLEMANS Leah, WEBER, Philippe, RUEGG, Jean en PRÉLAZ-DROUX, Roland, 2012. *Maîtriser le foncier pour maîtriser la production urbaine*. Onderzoeksrapport in het kader van de actie COST TU602 *Land management for urban dynamic*. Lausanne: Université de Lausanne en Haute École d'ingénierie et de gestion du canton de Vaux. 01/2012. Beschikbaar op: https://serval.unil.ch/resource/serval:BIB_04149236B2CF.P001/REF.pdf

NOTES

1. LUCCHESI, Vincent en HEIDINGER, Jean-Marie, 2024. Á Brest, le nouveau stade de foot menace une précieuse 'trame verte'. In: *Reporterre*, 7/11/2024. Beschikbaar op: <https://reporterre.net/A-Brest-le-nouveau-stade-de-foot-menace-une-precieuse-trame-verte>.
2. Zie gids met voetbalstadions op <https://footballgroundguide.com/>.
3. LALOY, Denis, 2018. La construction du stade de Gand au cœur d'une polémique. In: *L'Écho*. 13/01/2018.
4. PAIROUX, Étienne, 2023. Pourquoi la Belgique n'est pas une terre de bâtisseurs de stades ? In: *lesoir.be*. 26/04/2023
5. ERFGOED.BRUSSELS, 2019. Sportcentrum Joseph Marien. Bericht. In: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*. Beschikbaar op: <https://monument.heritage.brussels/nl/buildings/28989>; GEMEENTELIJKE ARCHIEVEN VAN SINT-GILLIS, 2022. Royale Union Saint-Gilloise voetbalclub. Bericht. 30/10/2019. Beschikbaar op: <https://archiviris.be/nl/archives/11910>.
6. EVERAERT, Benjamin, 2017. L'Union Saint-Gilloise se remet à rêver. In: *L'Écho*. 14/04/2017. Beschikbaar op: <https://www.lecho.be/entreprises/sport/l-union-saint-gilloise-se-remet-a-rever/9883140.h>.
7. DENOËL, Julien, 2021. C'est l'Union qui pleurait. In: *Péno Magazine*. Beschikbaar op: <http://penomag.be/les-articles/c-est-union-qui-pleurait/>
8. BOULANGER, Bertrand, 2017. Le fabuleux destin de Tony 'Lizard' Bloom, le boss de Brighton. In: *dhnet.be*. 27/12/2017.
9. EVERAERT, Benjamin, 2018. Tony Bloom : le roi des paris à l'Union saint-gilloise. In: *L'Écho*. 22/05/2018.

10. NORTHCROFT, Jonathan, 2023. The brains behind the Belgian Brighton. Tony Bloom's data-crunching protégé Alex Muzio details Union's rapid climb from the second division to playing Liverpool in Europe. The football Interview. In: *The Sunday Times*. 01/10/2023.
11. LAMQUIN, Véronique, 2021. L'Union se cherche un toit. In: *lesoir.be*. 21/04/2021.
12. ENGELS, Philippe, 2020. L'Union coupée en deux. In: *Médor*, nr. 18, voorjaar; MILLER, Vincent, 2021. Alex Muzio, le président de l'Union: 'Être en tête avec le troisième plus petit budget, c'est incroyable'. In: *Le Soir*, 21/10/2020.
13. RUSG, 2023. *Marienstadion, Forest*. Diapresentatie; RUSG, 2023. *Voorstelling van het nieuwe stadionproject van Union SG*. Diapresentatie die gegeven werd openbare infosessie in het Marienstadion op 16/01/2023; RUSG, 2023. *Infosessie over het stadionproject in de Brits Tweedelegerlaan, Vorst. Persbericht*, 16/01/2023. Tenzij er extra verwijzingen verstrekt worden, komen de feitelijke elementen in de tekst over het nieuwe stadionproject op de Bemptsite en de beperkingen van het Marienstadion uit de daarnet genoemde drie bronnen.
14. CRABBÉ, Scott, 2024. Vente d'abonnements : le Club de Bruges hors catégorie, le Standard impacté par l'extraspportif, Anderlecht en mode liste d'attente. In: *Walfoot*. 24/08/2024.
15. UEFA, 2018, *Règlement de l'UEFA sur l'infrastructure des stades*. Édition 2018, Genève. Beschikbaar op: https://editorial.uefa.com/resources/025d-0f842d77f346-9d7c2f61fe90-1000/reglement_de_l_uefa_sur_l_infrastructure_des_stades_-_edition_2018.pdf
16. PAIROUX, Étienne, 2023. Philippe Bormans, CEO de l'Union : 'Le nouveau stade ? Il est question d'assurer la pérennité du club'. In: *lesoir.be*. 28/04/2023.
17. RUSG, 2022. *Mobilité projet nouveau stade*. Diapresentatie. Werkdocument. Brussel. 01/09/2022.
18. GEMEENTERAAD VAN VORST, 2023. *Notes explicatives complémentaires*, 14/02/2023. P. 50. Beschikbaar op: <https://forest.irisnet.be/fr/vie-politique/conseil-communal/seances/fichiers-notes-explicatives/cc-14022023-notes-explicatives-complementaires.pdf>
19. DUCHEMIN, Maël, 2023. Voici les nouveaux détails du futur stade de l'Union Saint-Gilloise au Bempt : les supporters ont hâte, les opposants toujours pas convaincus. In: *dhnet.be*. 16/01/2023.
20. L'AVENIR (geen auteur), 2023. Pour son nouveau stade, l'Union demande l'intervention de la Région, qui va 'reprenre la main'. In: *Lavenir.net*. 07/02/2023. Beschikbaar op: <https://www.lavenir.net/regions/bruxelles/forest/2023/02/07/pour-son-nouveau-stade-lunion-demande-lintervention-de-la-region-qui-va-reprendre-la-main-XRENEKNG5VBXJJHGDGQRB2KTJWQ/>
21. MILLER, Vincent, 2023. Nouveau stade : l'Union a proposé 3,5 millions à Forest pour acheter les terrains sur le site du Bempt. In: *lesoir.be*. 16/01/2023.
22. DUCHEMIN, Maël, 2023. L'Union saint-gilloise au Bempt : le terrain vaut 3,240 millions d'euros, et, à Forest, tout le monde n'est pas au courant. In: *dhnet.be*. 25/04/2023. Beschikbaar op: <https://www.dhnet.be/regions/bruxelles/2023/04/25/lunion-saint-gilloise-au-bempt-le-terrain-vaut-3240-millions-deuros-et-a-forest-tout-le-monde-nest-pas-au-courant-RSBTQ4JYVNHSNKPWJO44VSMNEM/>
23. KABINET VAN DE BURGEMEESTER VAN VORST, 2021. *Principaux points bloquants quant au projet d'implantation du stade de la RUSG sur le site du Bempt*. Nota. 06/2021.
24. Ibidem
25. ÉTATS GÉNÉRAUX DE L'EAU À BRUXELLES (EGEP), 2023. Versant forestois. Bericht. 16/03/2023. Beschikbaar op: <https://www.egeb-sgwb.be/rubrique8.html>
26. DE WASSEIGE, Christophe, 2024. Forest applique le concept de 'ville éponge'. In: *lesoir.be*. 19/02/2024.
27. LEEFMILIEU BRUSSEL, 2020. *De hitte-eilanden van Brussel in kaart gebracht*. 02/2020. Beschikbaar op: <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/hitte-eilanden>
28. LEEFMILIEU BRUSSEL, 2021. *Biologische waarderingskaart*. Beschikbaar op: <https://geodata.environnement.brussels/client/view/02c972d4-7c85-4e3f-9b96-93067d907186>

29. BRUSSEL MOBILITEIT, 2020, *Gewestelijk mobiliteitsplan 2020-2030. Strategisch en operationeel plan*. Beschikbaar op: https://data.mobility.brussels//media/publications/plans/goodmove_nl_20210420.pdf; DUCHEMIN, Maël, 2023. Nouveaux sens uniques et pistes cyclables à Forest : voici le plan Good Move prévu dans le quartier de Neerstalle. In: *dhnet.be*. 05/07/2023.
30. MILLER, Vincent, 2021. Un nouveau stade de 14.000 places pour débiter. In: *lesoir.be*. 02/12/2021.
31. PERSPECTIVE.BRUSSELS (Sportcel), 2025. *Voorstellingsbericht*. Beschikbaar op: <https://sport.brussels/nl/over-ons/>
- PERSPECTIVE.BRUSSELS, 2025. *Stedelijke uitdagingen: sport. Voorstellingsbericht*. Beschikbaar op: <https://perspective.brussels/nl/stedelijke-uitdagingen/sport>
32. BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT (BHP), 2022. *Antwoord van de minister-president op een mondelinge vraag van de gewestelijke volksvertegenwoordiger van MR, G. Van Goidsenhoven, Commissie voor de Territoriale Ontwikkeling*. 24/01/2022 (eigen vertaling).
33. PERSPECTIVE.BRUSSELS (Task Force Voorzieningen), 2021. *Nieuw stadion: Royale Union Saint-Gilloise. SWOT-analyse*. 12/2021. P. 3. Beschikbaar op: https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/usg_swot_tfv.pdf
34. Ibid., p. 3
35. Ibidem
36. PERSPECTIVE.BRUSSELS (Task Force Voorzieningen), 2022. *Bijlage nieuw stadion: Royale Union Saint-Gilloise. Vergelijking van de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van het Joseph Marienstadion, het stadion Vorst Nationaal en het Bempt-sportcomplex*. 01/2022. Beschikbaar op: https://perspective.brussels/sites/default/files/usg_bereikbaarheid_ov.pdf
37. PERSPECTIVE.BRUSSELS (Task Force Voorzieningen), 2021. *Nieuw stadion: Royale Union Saint-Gilloise. SWOT-analyse*. 12/2021. P. 25. Beschikbaar op: https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/usg_swot_tfv.pdf
38. BHP, 2022. *Antwoord van de minister-president op een mondelinge vraag van de gewestelijke volksvertegenwoordiger van MR, G. Van Goidsenhoven, Commissie voor de Territoriale Ontwikkeling*. 24/01/2022 (eigen vertaling).
39. XIRIUS PUBLIC, 2022. *Advies RUSG nieuw voetbalstadion*, 23/06/2022.
40. RUSG, 2022. *Mobilité projet nouveau stade*. Diapresentatie. Brussel. 01/09/2022.
41. DUCHEMIN, Maël, 2023. Coup dur pour l'Union Saint-Gilloise et son futur stade au Bempt : les autorités forestoises refusent l'offre du club, 'le choix de la raison'. In: *dhnet.be*. 07/02/2023.
42. BELGA, 2023. C'est désormais acté : l'offre de l'Union Saint-Gilloise pour le site du Bempt officiellement rejetée par la commune de Forest. In: *dhnet.be*, 15/02/2023.
43. GEMEENTERAAD VAN VORST, 2023. Verslag, 18/04/2023. P. 115. Beschikbaar op: <https://forest.irisnet.be/fr/vie-politique/conseil-communal/seances/fichiers-pvs/pv-conseil-communal-gemeenteraad-18042023.pdf> (eigen vertaling)
44. GEMEENTERAAD VAN VORST, 2023. Notes explicatives complémentaires, 14/02/2023. P. 52. Beschikbaar op: <https://forest.irisnet.be/fr/vie-politique/conseil-communal/seances/fichiers-notes-explicatives/cc-14022023-notes-explicatives-complementaires.pdf> (eigen vertaling)
45. GEMEENTERAAD VAN VORST, 2023. Verslag, 14/02/2023. P. 62. Beschikbaar op: <https://forest.irisnet.be/fr/vie-politique/conseil-communal/seances/fichiers-pvs/pv-conseil-communal-gemeenteraad-14022023.pdf> (eigen vertaling)
46. FADOUL, Karim, 2023. Pascal Smet: 'Le nouveau stade de l'Union Saint-Gilloise au Bempt a une importance régionale et nationale'. In: *rtbf.be*. 08/02/2023. Beschikbaar op: <https://www.rtbf.be/article/pascal-smet-le-nouveau-stade-de-l-union-saint-gilloise-au-bempt-a-une-importance-regionale-et-nationale-11149333>
47. BX1 (geen auteur), 2023. Stade de l'Union : la décision sera prise avant le 21 juillet d'après Pascal Smet. In: *bx1.be*. 31/05/2023. Beschikbaar op: <https://bx1.be/categories/news/stade-de-lunion-la-decision-sera-prise-avant-le-21-juillet-dapres-pascal-smet/>

48. ZYSBERG, Jérémy, 2023. Nouveau stade de l'Union Saint-Gilloise : pas d'accord avant le 21 juillet mais un possible accord de principe. In: *sudinfo.be*. 17/07/2023.
49. BHP, 2023. *Integraal verslag van de plenaire vergadering*. 20/10/2023. P. 12. Beschikbaar op: <http://weblex.brussels/data/crb/cri/2023-24/00008/images.pdf>
50. LIZIN, Cédric, 2023. Stade de l'Union Saint-Gilloise : les échanges entre la commune de Forest et le club en phase de dégel. In: *rtbf.be*. 20/07/2023. Beschikbaar op: <https://www.rtbf.be/article/stade-de-l-union-saint-gilloise-les-echanges-entre-la-commune-de-forest-et-le-club-en-phase-de-degel-11230462>
51. BMA, 2023. *Stadion Union Saint-Gilloise. Allez l'Union ! Oproep aan ontwerpers*. Beschikbaar op: <https://bma.brussels/nl/stadion-union-saint-gilloise/>
52. URBAN.BRUSSELS, 2023. *Extension du stade Marien à Forest : analyse urbanistique et patrimoniale*. 06/2023.
53. Ibid., p. 5
54. Ibidem
55. URBAN.BRUSSELS, 2024. *Extension du stade Marien à Forest : analyse urbanistique et patrimoniale*. 04/2024.
56. Ibid., p. 11
57. SUDINFO (geen auteur), 2024. Un agrandissement du stade Marien à Forest, c'est non : une étude démontre l'impossibilité d'accueillir 15.000 supporters. In: *sudinfo.be*. 10/04/2024. Beschikbaar op: <https://www.sudinfo.be/id820767/article/2024-04-10/un-agrandissement-du-stade-marien-forest-cest-non-une-etude-demontre>
58. MILLER, Vincent, 2024. Union : pas d'accord sur le nouveau stade avant les élections communales... au minimum. In: *lesoir.be*, 19/07/2024; DUCHEMIN, Maël, 2024. Toujours au point mort, le projet du nouveau stade de l'Union Saint-Gilloise pourrait trouver une issue après les élections communales d'octobre. In: *dhnet.be*. 05/08/2024.
59. NATELHOFF, Yannick, 2024. Enlissement dans le dossier du nouveau stade de l'Union Saint-Gilloise : va-t-il connaître le même sort que le stade national ? In: *dhnet.be*. 06/08/2024.
60. COLLECTIF BEMPT-VERT, 2022. Union Saint-Gilloise au Bempt : ceci n'est pas un stade écologique. Persbericht, 6/11/2022. Beschikbaar op: https://www.ieb.be/IMG/pdf/communiqué-union_saint_gilloise_au_bempt__ceci_n_est_pas_un_stade_e_cologique.pdf; BELGA, 2022. Un collectif de riverains s'oppose à un nouveau stade pour l'Union Saint-Gilloise au Bempt. In: *rtbf.be*. 07/11/2022. Beschikbaar op: <https://www.rtbf.be/article/un-collectif-de-riverains-s-oppose-a-un-nouveau-stade-pour-l-union-saint-gilloise-au-bempt-11099400>; LAÏDOUNI, Mehdi, 2024. À Bruxelles, un projet de stade de foot sur... une zone inondable. In: *Reporterre*. 19/04/2024. Beschikbaar op: <https://reporterre.net/Foot-1-Nature-0-un-projet-de-stade-menace-les-derniers-espaces-verts-de-Bruxelles>
61. L'AVENIR (geen auteur), 2024. 53 % de la Région bruxelloise est imperméable : cette surface a doublé depuis 1955. In: *lavenir.net*. 07/11/2024. Beschikbaar op: <https://www.lavenir.net/regions/bruxelles/2024/11/07/53-de-la-region-bruxelloise-est-impermeable-cette-surface-a-double-depuis-1955-cartes-6NPPTAZQ3VDM5BG5J5DXA62MKA/>
62. SENECHAL, Cataline, 2024. Balle au Bempt. In: *Bruxelles en mouvement*. 6/6/2024. Nr. 330. Beschikbaar op: <https://www.ieb.be/Balle-au-Bempt>
63. WE ARE NATURE, 2024. *Projet de méga-stade de foot privé sur le Bempt: We Are Nature.Brussels déplore l'entêtement d'un projet incompatible avec les obligations climatiques régionales et rappelle que le greenwashing est interdit*. Persbericht. 24/07/2024.
64. GOOD LIVING, 2021. *Verslag van de Expertencommissie*. 10/2021. P. 34. Beschikbaar op: <https://stedenbouw.irisnet.be/pdf/good-living-gsv-verslag-experten-nl-20211022-aspub.pdf>
65. De MARNEFFE, Adrien, 2025. Fusion des communes, des CPAS et des zones de police, retour de SmartMove et la taxe kilométrique : ce que contient la note d'Elke Vanden Brandt. In: *dhnet.be*. 26/11/2025. In deze nota, die eind 2024 opgemaakt werd met het oog op de vorming van de

Brusselse gewestregering, wordt voorgesteld dat op het niveau van het BHG “de netto-oppervlakte van de groene ruimten niet verminderd mag worden”.

66. ZYSBERG, Jérémy, 2024. Le stade national de hockey à Uccle annoncé pour 2032 : "je ne m'enferme pas dans un calendrier", rétorque Boris Dilliès. In: *dhnet.be*. 20/09/2024.

67. CLERFAYT, Bernard, 2021. Brussels Gewest financiert 12 projecten rond gemeentelijke sportinfrastructuur. Persbericht. Beschikbaar op: <https://clerfayt.brussels/nl/sportinfrastructuur>

RÉSUMÉS

In tegenstelling tot vele Franse en Britse steden is er in Brussel de voorbije decennia geen nieuw professioneel voetbalstadion meer gebouwd. Dat het project rond de bouw van een nieuw “nationaal stadion” op de Heizel onlangs definitief van tafel geveegd werd, was een flinke opdoffer. Maar sinds een paar jaar ligt er nog een ander project op tafel, deze keer voor Royale Union Saint-Gilloise, dat in 2021 doorstootte naar eerste klasse en in 2025 Belgisch kampioen werd. De club speelt al meer dan honderd jaar in het stadion van Vorst maar wil nu graag een nieuwe thuisbasis bouwen op een stuk grond van de gemeente, dat nog net binnen het Brussels Gewest ligt. Dit artikel volgt een sequentiële benadering voor de analyse van het overheidsbeleid en beschrijft de fasen van het openbare besluitvormingsproces tijdens de gemeentelijke legislatuur 2018-2024. De auteurs lichten de omstandigheden toe van een controverse die half 2025 blijft voortduren, want het project wacht nog altijd op een positieve beslissing van de overheid. In het besluit onderzoeken ze in welke mate bepaalde hypothesen die aangehaald werden als verklaring waarom het project voor een nationaal voetbalstadion op de Heizel op niets uitgedraaid is, ook kunnen verklaren waarom het project voor een nieuw stadion op de Bemptsite momenteel in het slop zit.

Au cours des dernières décennies, Bruxelles, à l'inverse de nombreuses villes françaises ou britanniques, n'a vu sortir de terre aucun stade de football professionnel. L'échec récent de l'implantation d'un nouveau « stade national » au Heysel a marqué les esprits. Depuis quelques années toutefois, un nouveau projet est apparu, cette fois au bénéfice de l'Union Saint-Gilloise remontée en division 1 en 2021, devenue championne de Belgique en 2025. Localisé depuis plus d'un siècle à Forest, le club souhaite ériger son nouvel écrin sur un terrain de la Commune situé à la lisière de la Région bruxelloise. En suivant une approche séquentielle d'analyse des politiques publiques, le présent article retrace les phases qui ont rythmé le processus de décision publique pendant la mandature communale 2018-2024. Il explicite les termes d'une controverse qui demeure non tranchée à la mi-2025, le projet étant toujours en attente d'une décision favorable de la part des autorités. Sa conclusion examine dans quelle mesure certaines hypothèses avancées pour expliquer l'échec du projet de stade national au Heysel peuvent expliquer aussi la stagnation du projet de nouveau stade au Bempt.

Unlike many French and British cities over the last few decades, Brussels has never seen the construction of a professional football stadium. The recent failure to build a new “national stadium” at Heysel has left its mark in people's minds. In recent years, however, a new project was launched to the benefit of Union Saint-Gilloise, which was promoted to Division 1 in 2021 and became Belgian champion in 2025. The club, which has been based in Forest for over a century,

has ambitions to build its new home on a plot of land owned by the municipality on the edge of the Brussels region. Following a sequential approach to public policy analysis, this article traces the phases of the public decision-making process during the 2018-2024 municipal term. It explains the terms of a controversy which has yet to be resolved in mid-2025, with the project still awaiting a favourable decision from the authorities. Its conclusion examines the extent to which certain hypotheses put forward to explain the failure of the national stadium project at Heysel can also explain the stagnation of the project for a new stadium at Bempt.

INDEX

Thèmes : 7. aménagement du territoire – logement – mobilité

Keywords : public action, land use planning, territorial development, regional policy, town planning

Trefwoorden overheidsoptreden, ruimtelijke ordening, territoriale ontwikkeling, gewestelijk beleid, stedenbouw

Mots-clés : action publique, aménagement du territoire, développement territorial, politique régionale, urbanisme

AUTEURS

OLIVIER PAYE

Olivier Paye behaalde een doctoraat in de politieke wetenschappen aan de Université libre de Bruxelles (ULB) en is professor aan de UCLouvain Saint-Louis Bruxelles, waar hij het Centre de recherche en science politique (CReSPo) opgericht heeft. Tot 2010 was hij directeur van het CReSPo. Zijn voornaamste onderzoeksgebieden zijn de analyse van het overheidsoptreden en politieke participatie. Hij schreef mee aan het boek *Fondements de science politique* (De Boeck Supérieur, 2e ed., 2022).

olivier.paye[at]uclouvain.be

LOÏC COBUT

Loïc Cobut behaalde een doctoraat in de politieke en sociale wetenschappen aan de UCLouvain Saint-Louis Bruxelles. Hij verrichtte er onderzoek aan het Institut d'Etudes Européennes en aan het Centre de recherche en science politique (CReSPo), waar hij momenteel werkzaam is als wetenschappelijk medewerker. Zijn onderzoek spitst zich toe op lokaal energiebestuur. Hij schreef mee aan het artikel *Diverse scaling strategies of energy communities* dat in januari 2024 verscheen in *Earth System Governance*.

loic.cobut[at]uclouvain.be

YOURI LOU VERTONGEN

Youri Lou Vertongen behaalde een doctoraat in de politieke wetenschappen en is gastprofessor aan de Université Saint-Louis Bruxelles. Zijn proefschrift, dat hij uitvoerde aan het Centre de Recherche en Science Politique (CReSPo), werd gepubliceerd onder de titel *Papiers pour tous* (Academia, 2 vol., 2023-24). In het kader van zijn postdoctoraat aan het Centre de Recherches et d'Interventions Sociologiques (CESIR) onderzoekt hij de politiseringsprocessen van de weerstand tegen een beperking van het autogebruik in Brussel.

youri.vertongen[at]uclouvain.be

LOU KERVARREC

Lou Kervarrec rondt momenteel zijn master in de analyse van het overheidsbeleid af aan het Institut d'Études Politiques (IEP) in Lyon en begint aan een doctoraat binnen het laboratorium Environnement Ville Société (UMR CNRS 5600) aan de École Nationale des Travaux Publics de l'État (ENTPE). In het kader van haar proefschrift documenteert ze de coproductie van kennis in de context van milieugezondheidsschandalen op basis van een casestudy over PFAS-vervuiling in het Franse departement Gard.
lou.kervarrec[at]entpe.fr

THOMAS LALOUX

Thomas Laloux is postdoctoraal onderzoeker aan de UCLouvain (FRS-FNRS). Zijn onderzoek is gericht op het wetgevingsproces en de Europese instellingen, de houding van burgers ten aanzien van globalisering en hun perceptie van de legitimiteit van de verschillende bestuursniveaus. Zijn artikels verschenen in *Journal of European Public Policy*, *Journal of Common Market Studies*, *European Union Politics*, *West European Politics*, *European Political Science*, *Politics and Governance* en *Parliamentary Affairs*.
Thomas.g.laloux[at]uclouvain.be

THOMAS ERMANS

Thomas Ermans behaalde een master in de geografische wetenschappen (ULB) en een master-na-master in de statistische gegevensanalyse (UGent). Hij is als onderzoeker verbonden aan het Institut de recherches interdisciplinaires sur Bruxelles (IRIB) van de UCLouvain Saint-Louis Bruxelles en werkzaam in een overheidsinstelling met een focus op mobiliteit. Hij werkte als expert mee aan het bereikbaarheidsluik in het kader van de SWOT-analyse van het nieuwe stadion dat men op de Bemptsite wil bouwen.
Thomas_ermans[at]hotmail.com